

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

26 червня 2024 року

Київ

№ 75

Про затвердження Змін до Правил визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України

Відповідно до статей 7, 15, 33, 56 Закону України “Про Національний банк України”, з метою вдосконалення взаємовідносин між банками в Україні, юридичними особами, фізичними особами під час приймання та видачі банкнот, розмінних і обігових монет національної валюти України за всіма видами платежів, а також для зарахування на рахунки, вклади, акредитиви, для переказів та обміну Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Зміни до Правил визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України, затверджених постановою Правління Національного банку України від 03 грудня 2018 року № 134 (зі змінами), що додаються.

2. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

3. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 50

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
26 червня 2024 року № 75

Зміни до Правил визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних
та обігових монет національної валюти України

1. У розділі I:

1) у пункті 1 слова “на надання банкам послуг з інкасації та погодження Національного банку України (далі – Національний банк) на здійснення операцій з оброблення та зберігання готівки (далі – інкасаторські компанії)” замінити словами “(далі – Національний банк) на здійснення операцій з готівкою та здійснюють діяльність з інкасації коштів, перевезення валютних та інших цінностей, оброблення та зберігання готівки (далі – інкасаторська компанія) або діяльність з оброблення та зберігання готівки (далі – компанія з оброблення готівки)”;

2) у пункті 2:

у підпункті 2¹:

слова “нормативно-правовим актом” замінити словами “нормативно-правовими актами”;

підпункт доповнити словами “та організації готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період”;

пункт після підпункту 5 доповнити новим підпунктом 5¹ такого змісту:

“5¹) недійсні банкноти (монети) – банкноти (монети), вилучені з обігу, за якими Національний банк завершив термін обміну на придатні до обігу банкноти (монети), що перебувають в обігу;”;

абзац третій підпункту 6 виключити.

У зв’язку з цим абзаци четвертий – шостий уважати відповідно абзацами третім – п’ятим;

пункт після підпункту 6 доповнити новим підпунктом 6¹ такого змісту:

“6¹) обладнання для контролю за ознаками справжності та платіжності банкнот (монет) – лічильники/сортувальники банкнот із функцією контролю ультрафіолетового, інфрачервоного та магнітного захисту, прилади (детектори), що забезпечують збільшення зображень, магнітний контроль, візуалізацію ознак ультрафіолетового та інфрачервоного захисту, лічильники/сортувальники монет з функцією контролю за товщиною, діаметром та металом;”;

3) у пункті 3:

абзац перший після слів “описом банкнот (монет)” доповнити словами “українською та англійською мовами”;

абзац другий після слова “зв’язку” доповнити словами “, інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки, юридичні особи”;

4) розділ після пункту 3 доповнити новим пунктом 3¹ такого змісту:

“3¹. Національний банк інформує банки, небанківські фінансові установи, національного оператора поштового зв’язку, інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки, правоохоронні органи про ознаки:

1) нових варіантів підроблених банкнот національної валюти з подібною до оригіналу імітацією видів друку та елементів захисту;

2) нових варіантів підроблених монет національної валюти;

3) нових варіантів неплатіжних навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення банкнот національної валюти;

4) банкнот національної валюти, пошкоджених під час надзвичайного режиму, у разі потрапляння їх у грошовий обіг.”.

2. У розділі II:

1) в абзаці п’ятому пункту 7 слова “зобов’язані під час приймання” замінити словами “, інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки зобов’язані під час приймання та оброблення”;

2) у пункті 11:

підпункти 2, 9 після слова “частини,” доповнити словами “включаючи склеєні,”;

підпункт 12 після слова “оброблення” доповнити словами “менша чи”;

3) у пункті 13:

абзац перший викласти в такій редакції:

“13. Банки, інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки зобов’язані вилучати і передавати як сумнівні для проведення досліджень до Національного банку відповідно до вимог нормативно-правового акта Національного банку з питань організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні.”;

абзац четвертий після слова “досліджень” доповнити словами “, здійснених за допомогою обладнання для контролю за ознаками справжності та платіжності банкнот (монет),”;

4) у пункті 14:

підпункти 1, 2 викласти в такій редакції:

“1) обмінює справжні банкноти, збережена площа цілої частини кожної з яких дорівнює або більше 55% початкової площі банкноти;

2) обмінює справжні банкноти, які можливо відділити одну від одної та площа яких до роз’єднання дорівнює або більше 55% початкової площі банкноти;”;

пункт після підпункту 2 доповнити новим підпунктом такого змісту:

“3) складає акт про обстеження значно пошкоджених банкнот (додаток 3) у двох примірниках, до якого обов’язково додаються фотографії видів зверху і збоку значно пошкодженої групи банкнот, – для банкнот, які неможливо роз’єднати без порушення цілісності та їх руйнування.”.

У зв’язку з цим абзац сьомий уважати абзацом восьмим;

в абзаці восьмому слова та цифри “збережена площа цілої частини кожної з яких менше 55% початкової площі банкноти”, “ведення касових операцій банками в Україні” замінити відповідно словами та цифрами “зазначених у підпункті 3 пункту 14 розділу II цих Правил”, “організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні”;

5) в абзаці третьому пункту 15 слова “ведення касових операцій банками в Україні” замінити словами “організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні”;

6) пункт 16 після слова “обмінювати” доповнити словами “, як виняток,”;

7) в абзаці першому пункту 17 слова “та інкасаторські компанії”, “надійшли від інкасованої виручки” замінити відповідно словами “, інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки”, “виявлені під час перерахування проінкасованої торгової виручки, інших надходжень готівки”;

8) у пункті 18:

в абзаці першому:

абзац після слова “Банки” доповнити словами “, інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки”;

слова “надійшли від інкасованої виручки” замінити словами “виявлені під час перерахування проінкасованої торгової виручки, інших надходжень готівки”;

пункт доповнити новим підпунктом такого змісту:

“4) здійснює обмін банкнот, визнаних за результатами досліджень, проведених Національним банком, пошкодженими під час надзвичайного режиму, на підставі рішення/ухвали суду.”;

9) абзаци перший та другий пункту 20 викласти в такій редакції:

“20. Юридичні особи не мають права приймати неплатіжні банкноти (монети), недійсні банкноти (монети), банкноти (монети), які вилучені з обігу та перестали бути законним засобом платежу, за всіма видами платежів та для переказів, а банки, небанківські фінансові установи, національний оператор поштового зв'язку, інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки також для зарахування на рахунки, вклади, акредитиви та для виконання платіжних операцій.

Банки/уповноважені банки зобов'язані обмінювати банкноти (монети), вилучені Національним банком з обігу, якщо вони відповідають вимогам, установленим у пунктах 6, 8, 9, 11 розділу II цих Правил, на придатні до обігу банкноти (монети), що перебувають в обігу.”;

10) розділ після пункту 20 доповнити новим пунктом 20¹ такого змісту:

“20¹. Національний банк проводить навчальні заходи (семінари, вебінари) з метою роз'яснення вимог цих Правил та навчання порядку їх застосування, а також у разі виявлення нових варіантів підроблених грошових знаків для працівників банків, небанківських фінансових установ, національного оператора поштового зв'язку, інкасаторських компаній/компаній з оброблення готівки, юридичних осіб за їх зверненням.

Національний банк видає працівникам, які взяли участь у семінарі, сертифікат (свідоцтво) Національного банку.”.

3. У розділі III:

1) у заголовку слова “та інкасаторської компанії” замінити словами “, інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки”;

2) у пункті 22:

у підпункті 2 слова “актом з питань ведення касових операцій банками в Україні” замінити словами “актом Національного банку з питань організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні”;

підпункт 3 доповнити словами “та банкнот (монет), які вилучені з обігу”;

абзац п'ятий після слова “досліджень” доповнити словами “недійсні банкноти (монети) та”;

3) у пункті 23:

абзац перший після слова “компанії” доповнити словами “/компанії з оброблення готівки”;

в абзаці четвертому слова “Інкасаторські компанії не передають до Національного банку для досліджень” замінити словами “Інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки не передають до Національного банку для досліджень недійсні банкноти (монети) та”;

4) пункт 24 викласти в такій редакції:

“24. Банки, інкасаторські компанії/компанії з оброблення готівки зобов’язані:

1) самостійно проводити для працівників, які працюють з готівкою, навчальні заходи з метою вивчення вимог цих Правил;

2) направляти працівників, які працюють з готівкою, для участі в навчальних заходах (семінарах, вебінарах) з питань визначення справжності/платіжності банкнот (монет) національної валюти, які проводяться Національним банком.”.

4. У додатку 3 до Правил:

1) у пункті 3:

пункт після слова “обмінювані” доповнити словами “згідно з ордером для обміну банкнот (розмінних та обігових монет)”;

таблицю виключити;

2) пункт 5 доповнити новим підпунктом такого змісту:

“б) копія ордера для обміну банкнот (розмінних та обігових монет) (за наявності).”.